

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Vörösmarty.

Ünnepelni, jubilálni nagyon szeret és nagyon jól tud a mi lobbanó természetű nemzetünk. Csak némi alkalom kell rá s a feledés mohával oltakart névre megint friss koszorút fonunk és az alkalmiság örömeiben újra föltámasztjuk a végkép eltemetett.

A ki hétköznapi eszünkbe se jut: ünnepi sorban tömegek élére kerül, mint fölkapott jelszó s a méltatlan mellőzött név diadalával arany betűiben ragyog.

Ime az ország apraja-nagyja Vörösmarty Mihályt emlegeti mostan. Iskolákban, színházakban, ur körökben Vörösmarty emlékeztető szavainak, énekelnek és pénzt gyűjtenek Vörösmarty Mihály szobrára.

És mindez első sorban, mindennek fölött azért történik, mert a magyar nemzetnek ismét jubilálni van alkalma száz esztendeje annak, hogy Vörösmarty Mihály Mihály (1800 december 1-én) született.

A Szózat, a Főthi dal, a Vén cigány, a Szép Ilonka költője, a magyar költői nyelv megalkotója és mestere, a nemzeti költészet izrel izre magyar lelkű fejedelme, a kinek fölsőges lantján új élet kelt régi dicsőségünk az égi hemályból: az örökké való Vörösmarty Mihály 1855 óta kinn porhad a temetőben és a mai nemzedék már-már felejtetni kezdte a mostani izlés szerint esőppet sem divatos költőkirályt.

Sokszor sirni szerettem volna annak aszomoru tapasztalásnak a révén, hogy Vörösmarty remek munkái a könyves polczokon porladoznak és a magyar nép, mely hálátlanul és hűtlenül elfordult a legszebbben, legédesebben zengő, lehatalmasabban zúgó költői nyelv csodás erejű mesterétől, esiripelő inezifenezek, kupléggyártó komédiások diadalszekerét tolja.

De bármily sötétben gomolyogtak is a felhők a magyar költészet berkei fölött, én vak bizodalommal hittem, hogy lesz még egyszer ünnep a világon! Most szerie az országban elnőmulnak a esőrgősapkák

és az áhitat hangján zeng mindenütt Vörösmarty Mihály neve. Gyűlnek a fillérek, a koronák a kis és nagy összegek a magyar költőkirály szobrára; ezer meg ezer ünnepi gyülekezetben éneklük a Szózatot, szavalják Vörösmarty verseit és dicsőítik Vörösmarty költészetét.

Azonban ez még mindig nem az az ünnep, a melyről Vörösmarty Mihály jóseleke álmodott.

Vissza kell térnünk a Vörösmarty szelleméhez. Azokat az eszményeket kell ismét oltárainkra emelnünk, a melyekért Vörösmarty lelkesedett. A magyarság ősi földjeit kell újra fölszántanunk és bevetnünk a Vörösmarty eszméinek magvaival. Akkor valósul majd, amiről Vörösmarty apánk álmodott, hogy lesz még egyszer ünnep a világon! A szóvirágok közé, melyekkel az alkalmi ünneplők Vörösmarty nevét oly dusan koszorúzzák, fűzzük piros fonálnak azt a jó kívánságot, hogy ünnep után is, állandóan maradjon köztünk, ihlessen meg, tegyen jó magyarrakká, nemzeti munkánk buzgó hőseivé a Vörösmarty költészetéből kisugárzó ősmagyar lélek.

Erre van fölötté sürgős szükségünk nekünk, a ránk virradó huszadik század magyarjainak, akiket összezaggyáltak, sarkainkból kiforgattak, idegen istenek bálványképére elferdítettek a meg nem emészített nemzetközi határok.

Vörösmarty ünnepin buzgó imádság opedezzen százezredek ajkain azért, hogy megint a régi dicsőség szent zászlai lobogjanak küzdelmeink útján följünk fölött.

Isten segíts, népeknek Istene! Add, hogy az a tűz, melylyel most Vörösmarty nevét övezzük, ne muld szalmaláng legyen! Add, hogy Vörösmarty, a kinek költészetét az ünnepi alkalom dicsőséggel koszorúzza, időtlen időkn át, a hétköznapi szürkeségében is igazán a mienk legyen és közöttünk maradjon! Izlést irányt, hőszerelmet, magyar ajkon imádságot jelentsen mindhalálig Vörösmarty Mihály neve.

Rudnyánszky Gyula.

Költségvetés és gazdasági különválás.

— Két cikk. —

II.

De ugyanakkor, amidőn a pénzügyi bizottság takarékosagra inti az állami pénzügyek legfőbb kezelőjét, egyuttal kéri ugyanezt a pénzügyminisztert, hogy tekintettel az ország nyomasztó gazdasági helyzetére, most, midőn a magintevékenység szűk határok közt mozog, az állami beruházások nemcsak ne szüneteljenek, hanem a szokottnál nagyobb mértékben folytattassanak.

A pénzügyminiszter ki maga is s pedig igen helyesen nagy súlyt helyez a pénzügyi bizottság utóbbi óhajára, jóllehet a nemzetközi pénzpiacz feszültségénél fogva nem aknázhatta ki Magyarországnak aktív költségvetése által újból megszilárdult hitelképességét, nagyon okosan a pénztári készletekből 31 millió koronát előlegezett négy miniszterium által követelt sürgős beruházások költségfedezésére.

Valószínű, hogy a kiadások nagy részét nem annyira sürgős voltak, mint inkább az ország rossz gazdasági helyzete tette szükségessé.

A pénzügyminiszter ur e harminczegy millió segélyével, ha közvetlenül nem is emelheti az ország fogyasztóképeségét, legalább a termelőképeségét óhajtaná fokozottabb erőhöz juttatni.

TÁRGZA.

Vörösmarty Mihály.

A tiszta, minder salaktól megtisztult idealizmus egy nemes apostolának, Vörösmarty Mihálynak szenteli a magyar nemzet e napot, mert nemes eszméktől, magasztos gondolatoktól megáldott, lelkesítő érzelmeket keltő költészetével kiapadhatatlan forrást nyitott meg előttünk.

Aki a mi édes magyar nyelvünkön a maga korában legszebben zengott, a századdal született Pusztá-Nyéken Fehérmegyében. Hasonló nevű atyja szegény, de becsületes, tiszta jellemű gazdatiszt volt Nádasdy Mihály grófnál, kinek később bérloje lett. Anyjától örökölte a szelid kedélyt és élénk képzelő tehetségét. A művelt és hazafias gondolkodású család apát 9 gyermekkel áldotta meg a Gondviselő, 4 fiu és 5 leánynyal. A fiuk közül a legidősebb Mihály.

A szülők nagyon gondos nevelésben részesítették gyermekeiket s mivel közreben, nem volt iskola, nevelőt tartottak a háznál, a ki olyan jól elő készítette, hogy fölvezték a fehérvári gymnasium I-ső osztályába, hol mindig szorgalmas és kiváló jó magaviseletű tanuló volt s már ötödik osztályos korában kisebb diákokat tanított. 1816-ban Pestre

vitte atyja, itt már maga emberségéből tanult, dacára, hogy jó anyagi körülmények között éltek szülei, de midőn 1817-ben atyja meghalt egyszerre megváltozott minden, mert a terhes család fentartása igen sokat emésztett fel, a gyűjtött vagyonka mind apadt, a rossz termés s gyenge gazdálkodás miatt, a szorgalommal gyűjtött vagyont el kellett adni és a mindenki által szeretett özvegy Fehérvárról Nyékre költözött. A jó lelkű anyja megosztott mindent másokkal, a mig volt a jó tevője, ápolója maradt a betegeknek, végre ő is szívesen vette felnőtt gyermekeitől a segítséget. Mihály különösen igyekezett onyhíteni az anyja fájdalmát s felejtette a bajt, azonban csak 30 éves korában tehette ezt. Addig is kisebb összegekkel segítette, már pesti ideák korában a tanításból keresett filléreit félre rakosgatja, hogy anyjának küldözgesse.

Vörösmarty sohasem szerette a zajos társaságot, nem könnyen barátkozott, de a kit megismert, igaz szeretettel ragaszkodott hozzá.

A csendes természetű ifju már korán mutatott hajlamot a költészet iránt s klasszikus versek mintájára ő is próbált hasonlókat készíteni, mit tanuló-társainak fel is olvasott, de sohasem mutatott meg. Kedvelt költői voltak Baróti, Szabó, Virág és Révai, kiknek ódáit nagy kedvvel olvasta, szerette Zrinyit és Mikes leveleit; a németeknél Schiller és Goethe,

az angoloknál Shakespeare és Byron nem egy eszmét és gondolatot ébresztettek benne. Atyja halála után Pesten végezte a bölcseleti és jogi tanulmányokat, ezután pedig a bonyhádi Perczel családhoz került nevelőnek, hol a család nemzeti és művelt szellemi légköre maradandó nyomokat hagyott lelkében s különösen a ház leánya Etelka iránti gyöngőd és titkolt vonzalma éveken keresztül lelkesítette lyráját; költészetének női jellemei innen veszik eredetüket. Három fiatal, de költői lelkű kath. pappal való ismeretsége is hatott lelkére, s nem egyszer fogékony szíve ösztönt, sőt buzdítást nyert a körben. A nevelősködése alatt elkészült a jogi vizsgára s ügyvédi vizsgálatot tett, de soha nem ügyvédkedett, lelke az akkor még nem kecségtető költészet varázsa alatt állott.

Régen forrott képzeletében a mult dicsősége s lelki szemei előtt az elmúlt szép tettek megjelentek, sőt egy gyönyörű, magasztos tárgyú eposznak, a Zalán futásának a megírására lelkesítették. A Zalán futását megelőzte egy unitárius pap jelöltnek Aranyosrákosi Székely Sándornak „Székelyek Erdélyben“ ez. rövid eposza, melynek remek szerkesztése s a tárgy ügyes elbeszélése, a hun monda helyes felhasználása meglepték Vörösmartyt és ő is hozzá fogott az ezzel rokon tárgyú Zalán futásához. E csodálatos elbeszélő mű, klasszikus nemzeti eposz, melyben oly

Tóth Antal

fogászati műterem **Id. Jancsó Mózes** ur vaskereskedése fölött az emeleten. Készít egyes műfogat, egész fogsorokat szájpaddal és a nélkül. Plombál arannyal és ezüsttel. Foghuzás orvosi felügyelettel. Olcsó árak.

Az állam ekként újból lendületet kíván adni a produkciónak, a termelésnek, a nemzeti munkának, galvanizálni akarván az egész országot fogyasztó és fizetési képességet.

Nem foroghat fenn kétség az iránt, hogy a kormány eme akciója az ország egész közgazdasága üdítő hatással lesz, de nagyobb eredményt, fájdalom, ettől az akciótól sem várunk. Még pedig azért nem, mert a segélyakció teljesen tekinteten kívül hagyja azt a tényezőt, mely ránk zúdította az egész veszedelmet. Értjük az alatt azt a végnélküli rosszakaratot, azt a szünetnélküli aknamunkát, melyet évek óta szítanak Ausztriából a magyar gazdasági erők megbénítására.

Mi az a 31 millió korona, ahhoz a rosszakaratu nyomáshoz képest, melyet Ausztria részéről évek óta el kell szenvednünk?

Sőt attól félünk, hogy a kormánynak ez a segélyakciója újabb erő kifejtésre fogja serkenteni osztrák elleneseinket, mert Ausztriában az összes gazdasági és politikai tényezők el vannak határozva, hogy „megpuhítják a magyart”, mielőtt hozzáfognak a gazdasági kiegyezés és a kereskedelmi szerződések megújításához.

E perspektívával szemben mi a kötelessége a magyar nemzetnek?

Tisztába jönni azzal, hogy egyrészt az Ausztriával való egyezkedés majdnem lehetetlenné vált, másrészt pedig a közös vámterületen belül sem a polgárok mint egyének, sem a városok, de az állam maga sem képes többé eleget tenni a katonai és kulturális állam fenntartásával járó kötelezettségeknek.

A ki azt követeli ettől az országtól, hogy elbirja mindazokat a terheket, melyek egy középeurópai kultur és katonai állam fenntartásához okvetlenül szükségesek, az adja is meg ennek az országnak a módot arra, hogy a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és pénzügynek önálló esz-

közökkel való felvirágoztatásával a polgárság anyagi jólétét oly fokra emelje, mely a terhek elviselését lehetővé teszi.

A 67-es alapon álló politikusok és pártok mindenkor úgy értelmezik az Ausztriával való gazdasági közösséget, hogy az nem közös ügy, (aminthogy tényleg nem az), hogy nem foly a pragmatika szankezióból (aminthogy tényleg nem annak a folyamán), hanem egyszerűen gazdasági érdekeink szülte opportunitási követelmény. Lehet, sőt valószínű, hogy eddig az volt, de az ország gazdasági helyzetét és Ausztria rosszakaratát tekintve, azt hisszük, hogy a 67-iki kiegyezés híveire is elérkezett az idő, hogy a gazdasági különválás mellett foglaljanak állást. Ha ezt tenni elmulasztjuk, ha e radikális eszközzel nem segítünk a polgárok, a municípiumok és az ország helyzetén, eljön előbb-utóbb az az idő, amidőn a viszonyok természetes folyamánnyaként, az állami költségvetésben is megbomlik a nagy áldozatok árán fentartott egyensúly.

Veritas.

A budgetvita színvonala.

(„P. C.”) A gondolatokban gazdag, méltóságos komolysággal előadott bevezetés után, melylyel Neményi Ambrus előadó a jövő évi költségvetés tárgyalását megnyitotta, azt hittük, olvashatjuk, hogy a vita színvonala kezdettől fogva megfelelő lesz a tárgy fontosságának; de már az első napon a néppárt vezére semmi fáradságot sem kimélt, hogy a vita színvonalát jó mélyen leszállítsa, amennyiben jelentéktelen eseményeket, melyek még egy kopott interpellációhoz sem elég jók, homlokátörbe állított s azon fáradozott egész komolyan, hogy az általános figyelmet ezekre a lappáliakra terelje. A főtisztelendő urnak ez a fáradsága különben könnyen érthető. A néppártnak lehetetlen nagy államfentartó elvek harezába beátkoznia, ha nem akar minden kilátást valamely, ha csak részleges sikerre is elkészíteni. Molnár apát taktikája, a budgetvitát a kicsinységek terebére áttenni, nem is olyan rossz, mert ily jelentéktelen események, melyeket magasabb érthetlenség állók alig vesznek észre, de amelyek a porban mászóknak fontosnak látszanak,

titkait nem ismerte s ha ez hibája is, oly nyelven szólal meg, a melynek képekben, hasonlatokban való gazdagsága, tömörsége és ereje által felül mulhatatlan. Drámái között vannak tragédiák, mint a Vénusz, Kinskeresők, Maró bán, Áldozat. Vigjátékot egyetlen egyet írt: a Fátol titkait. Egy drámai költeménye is van a Csongor és Tünde, mely Beöthy szerint „a magyar költői nyelvnek egyik legzebebb diadala.” Utolsó drámája a Czilley és a Hunyadiak volt. Vannak Shakespeare fordításai is. Ő fordította a Leár királyt és a Julius Caesart.

Mint hírlapíró szerkesztette. Kisfaludy Károlylyal az Aurórá, majd a Tudományos gyűjteményt vette át, megindítja a Kritikai lapokat a még számos tudományos és szépirodalmi lap ott látta az élet. Az akadémia munkás tagja s nagy része van a Révay nyelvészeti törekvéseinek az általánosításában.

A politikai téren is ott találjuk, mint képviselőt, híven elkísérte az országgyűlést Debreczenbe.

A szabadság haroz leveretése után ő is bujdosott, míg végre kegyelmet nyert s Nyékre tért vissza a csendes szülő falujába, hol egy nemes lelkű főúr által adományozott birtok jövedelméből éldegelt. A teste beteg lett s a lelke megtört s gyógyulás végett, Pestre ment, de onyhülést nem talált s 1855-ben a nemzet fájdalmára szélhűdés következtében kimúlt. Vele a magyar nemzet egéről egy fénylő csillag esett le, de nem a feledékenység sötét mélyébe, mert ott van minden igaz hazafi szívében s ott lesz míg a hazának rendületlenül megcsendül a magyarajkon.

Zajzon Sándor.

mindenütt előfordulhatnak, és ohhez a néppárt híveinek megvan a szükséges eszköz.

Kövésbbé könnyen vette feladatát a függetlenségi párt vezére, Kossuth Ferenc. Ő nem csupán azt indokolta, hogy ő és pártja mért nem fogadja el a költségvetést, hanem azt is, hogy Széll kabinettel szemben mért nem használnak elősebb fegyvereket. Nem lenne eszoia, ha a függetlenségi párt őtadata és jövőjében való bizalma egy idő óta tetemesen megnőtt volna, mert látszólag oly nagy sikereket ért el, minőket remélni sem mert. A fővárosi törvényhatóság által elhatározott felirat az önálló vámterület ügyében és néhány kereskedelmi kamara hasonló határozata alkalmas azt a véleményt kelteni, mintha a függetlenségi párt programja hódításokat tett volna. Tényleg azonban nincs így. A kérdéses határozatok nem egyebek, mint kifejezése bizonyos kedvetlen érzelme, melynek sokféle oka van, de semmiesetre sem a meggyőződés megváltozásának kifolyásai azok. Oly változások pedig, melyek nem a meggyőződésben, hanem a hangulatban gyökereznek, igen rövid ideig tartanak s egy perezig sem vagyunk kétségben a felett, hogy e változás a választói urna előtt meg fog állni és az ellenzék teljesen meg lesz elédve, ha birtokállományát sértetlenül megtartja.

A szabadelvű párt eddigelő néhány kombattanást küldte a harezba. Csatárokat, kiknek az az eléggő fontos feladatuk van, hogy az ellenséget esatásorainak kibontására bírják. Csak akkor kezdődik igazán a parlamenti ütközet, ha a hadállások eléggő fel vannak derítve s az ország látni fogja, mily tulnyomó mértékben vannak a szellemi képességek a szabadelvű párt táborban, mily biztosan és észleltudatosan vezeti őket a vezér, Széll Kálmán miniszterelnök s mily imponáló módon jut érvényre az ország akarata.

Irodalom.

Benke Gyula országgyűlési képviselő urnak lapunkban is megjelent könyvéről a fővárosi sajtó követezőleg nyilatkozik:

Három évtizedes államháztartás.

(„Pest. Corr.”) A meglepetés érzelme szállja meg az olvasót, aki az imént megjelent, Benke Gyula országgyűlési képviselő által szerkesztett: „A magyar korona országainak harmincz éves államháztartása 1868-tól 1897-ig” című füzetet átolvassa. Önkéntelenül kérdeznie kell, valjon a nagy szorgalommal összehordott s áttekinthetően rendezett számanyag valóban helyes-e s természetes eszközökkel történt-e, hogy az alkotmányos korszak kezdetén oly szerény tételek ily magasra nőttek s valóban elég erősek vagyunk oly terhek viselésére, melyek magassága harmincz év előtt szinte szédeítőnek tetszett volna?

Ámde el kell tűnnie a kételynek, mert a szerzőt komoly szakembernek ism rjük, ki mint a képviselőház zárszámadásvizsgáló bizottságának előadója, teljesen uralkodik az általa tárgyalt anyagon és hivatalos adatokból merített.

Benke érdekes munkálataiból közlünk néhány részletet. Így a nyugdíjteleh tett 1868-ban 2864 millió frtot, 1897-ben 8416 millió frtot. Állami adósságainak kamataira és kezelési költségeire kellett 1868-ban 48521 millió frt, 1897-ben már 131—132 millió frt közt váriál az évi szükséglet. Horvát-Szlavonországok beligazgatási költségei 1871-ben alig haladták meg a 2 millió frtot, 1891. óta már 9 millió frtnál is többet tettek. Igen érdekesek az emelkedések a belkormányzat egyes tárczáinál. Csakhogy a kimutatott számok nem nyujtanak mindenütt világos képet, mert az idők folyamán nagy változások történtek egyes miniszteriumok ügykörében. Ettől eltekintve, nem mellőzhetjük halgatással, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium szükséglete e három évtized alatt megtízszereződött, (1897-ben meghaladta a 10 millió frtot) az igazságügyi tárcza költségei 1872-ig 3—4 millió frt körül jártak, 1897-ben meghaladták a 14 millió frtot. Az államháztartás összes tiszta költségei a három évtized alatt 111 millió frtról 261 millióra emelkedtek, természetesen ennek megfelelő módon kellett a fedezetről is gondoskodni.

Némi aggodalomra adhatna okot, hogy az állami adósságok is igen jelentékenyen emelkedtek,

nyelven szólal meg, hogy bájjával, ujságával, eredetiségével „a riadónak mélységét fölverte szavával.” Megértette a kor eszméit a szó valódi értelmében. A szabadság utáni vágy, a függetlenségre való törekvés, ugy tartalomban, mint formában lelkesítően csendült meg lantja hurjain.

A Zalán futásával egyszerre ismertté tette nevét. Korának első költője lett. Az eposszal szerzett hírnevet, a lyrában volt a legnagyobb és a drámát mivelte a legnagyobb odaadással. Eposzai: Cserhalom, Tündérvölgy, Széplak, Rom és ezeket s talán a Zalán futását is szerkezet tekintetében felülmulta a Két szomszédvár. Mindezek koronája s talán gyöngye a Szép Ilonka. A legnépszerűbb a Merengő volt.

A lyrában a legkülönbözőbb érzelem, a legváltozatosabb formában tárul elénk, csak egyet említek a Kis gyermek halálára ez. költeményét, mely keresetlen egyszerűségével, a benne megnyilatkozó mély érzéssel elragad. A Szózat a nemzet ima dalává lett és marad, míg a nemzetnek egy teljesíttlen kívánsága lesz.

Az utolsó dalában a Vén cigányban el keseredetten csap a lant hurjaiba, zeng, mint a zivatar, de végre kiejti kezéből azt.

Mielőtt a Zalán futásával elnyerte volt a 400 váltó frtos Marczibányi díjat, már írt drámát a Salamont, de ez nem igen nyerte meg a tetszésit s átdolgozta. A dráma volt a legkedvesebb műfaj, mert egy műfaj sem képes akkora hatást kelteni, mint ez. Csak, hogy épen ebben a műfajban lépten nyomon érezzük a lyrai költő áradozását. A színpad

nevezetesen 1868. végén 268.853, 1897. végén pedig már 2.212.987 millió frtra rugtak. Ez a tekintélyes szám azonban sokat veszít félelmes voltából, ha szembeállítjuk vele azt a tényt, hogy az állam ingatlan vagyonának az értéke az 1868. évi 324.975 millió frtról 1897. végével 1678.032 millió frtra emelkedett és hasonló arányban emelkedett az ingó vagyon értéke is. Tekintetbe kell venni továbbá, hogy tekintélyes összegeket nyel el a kamatbiztosítás, és hogy ezeket az illető vasutak jövedelmezőségének emelése fokozatosan helyreépítolja.

Nagyban és egészben a kép, melyet Benke képviselő elénk állít, éppen nem örömtelen, mert bebizonyítja azt a tényt, hogy minden téren derekasan előrehaladunk — írja a „Post. Corr.” — és hogy gazdasági tényezőink folyton erősödnek. Az időszaki depressziók alól persze nem vonhatjuk ki magunkat egészen, főleg ha azok mindenütt bekövetkeznek, nemcsak nálunk. De a haladás és meg erősödés irányát megtarthatjuk, ha szerzőnk értelme: hogy az állambáztartás egyensúlya fölött féltékenyen őrködünk, — érdemes is a komoly megszívlelésre. Miután azonban kormányunk, melynek élén az a Széll Kálmán áll, ki annak idején a pénzügyi tárczát letette, mert azt hitte, hogy bizonyos intézkedések alteráin fogják az állami pénzügyeket, főgondját az egyensúly fenntartására fordítja: e tekintetben nyugodtak lehetünk.

Végül legyen szabad egy magától kínálkozó megjegyzést fűznünk a mondottakhoz. A képviselőházban már huzamosabb idő óta vibrál a képviselő urak körében a választási hideglelés. Akárhány honatyában megmozdul a lelkiismeret, midőn arra gondol, hogy számot adjon tevékenységéről. Ha az ilyen képviselők oly lelkiismeretesen teljesítették volna a törvényhozói és népvézeri kötelességeiket, mint Benke Gyula képviselő, akkor ők is teljes nyugalommal és bizalommal tekinthetnének az elkövetkezendő dolgok elé, oly akezőkba való boesátkozás nélkül, melyeknek végét most még nem lehet látni.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk** nap-nap után igazolja az időpróféták azon jóslatát, hogy az idei december igen enyhe leendő. Hát a mi az enyhéséget illeti, abban ugyan hiba nincs, mert oly kellemes napjaink vannak, mint akár szeptemberben és csupán, a hideg fagyos éjszék emlékeztetnek arra, hogy benne vagyunk a tél közepében.

— **Főispáni kinevezések.** Brassó és Nagy-Küküllő vármegyék új főispánokat kaptak és pedig előbbibe Kiss Bálint magyar-igeni földbirtokos, s utóbbiba pedig Béli László, a közdi választókerület igen kedvelt és kitűnő képességű ifjú képviselője neveztetett ki. Hír szerint ezen kerületben az új főispán édes atyja Béli Tivadar nagybirtokos fog képviselőnek fellépni s megválasztása igen valószínű is, mert a Béli név minálunk igen népszerű.

— **Napfordulás.** A kalandárium arra tanít, hogy a téli napfordulás, amidőn legrövidebb a nappal és leghosszabb az éjjel, december 21-én van, de ez nem éppen egészen így van, mert a nap december 6-án nyugszik le legkorábban ezen időtől kezdve mindkésőbbben megy le, tehát mind későbbben lesz este, ellenben a feljövételnél egész a hó végéig mindig késik, tehát később virrad, így ha nappalunk elől kurtul, hátul nyulik, de azért a legrövidebb nappal mégis december 21-re esik.

— **Városi képviselő választás.** Háromszék vármegye alispánja a városi képviselő választást december 19-re tűzte ki. Választási elnök Dr. Sinkovits Ottó ur leendő. Választás alá kerülnek ezután azon képviselők, kik ezelőtt 6 évvel nyerték megbízatásukat. Ez alkalommal 13 rendes és 4 póttag választatik.

— **Határátesatolás.** Közdi-Vásárhely város birtokosainak, Altorja község ellen határátesatolás iránt beadott kérése felett az elrendelt kiegészítés feletti tárgyalás a hó 12-én fog Altorja község házában megtartatni. A tárgyalást Vajna Miklós főjegyző fogja vezetni.

— **Végtárgyalás.** Még élénk emlékezetében van olvasóinknak az szerencsétlen kimenetelű párbaj, melynek színhelye Csik-Szereda volt Dr. Kánya János ügyvéd és Dulinsky József ügyvédjelölt összeszólalkozásából keletkezett a pisztolypárbaj, mely dr. Kánya halálával végződött. Ez ügyben a napok-

ban tartották meg a végtárgyalást Csik-Szeredában. A tárgyalás iránt városszerte nagy volt az érdeklődés s a tárgyalási terem zsúfolásig megtelt hallgatósággal. A törvényszék ítéletét élénk várakozás mellett hirdették ki, mely szerint Dulinsky Józsefet nyolcz havi államfogházra ítélték. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért, az elítélt enyhítésért felebezett. A párbajsegédeket és orvosokat fölmentették.

— **Nyilvános köszönet.** A november hó 24-én tartott katalin estélyen 260 K. 10 f. bevétel volt; ebből a háziasszonyok és rendező bizottság buzgó utánjárása folytán, kisebb felülfizetésekkel és belépőjegyekből 220 K. 10 f.; városunk kedvelt országgyűlési képviselője nagyságos Benke Gyula ur 20 K., Elekes Báláné és Fejér Károlyné ónagyságáék 10—10 K. szives adományából folyt be. Ugy az előbb felsorolt, valamint névleg fel nem sorolt kegyes adakozóknak és közreműködőknek hálás köszönetét nyilvánítja a jótékony nőegylet.

— **Meghívó.** A K.-vásárhelyi és Vidéki Vadász-Egylet december hó 16-án (vasárnap) délután 2 órakor a polgári fiúiskola helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre az egylet tagjait van szerencsém meghívni. Targyai: 1. Alelnök, titkár, pénztáros választása. 2. Vadászmeisteri előterjesztések: a) Pénztár állása. b) Területekről. c) Tagsági díjak hátraléka feletti intézkedés. 3. Indítványok. Közdi-Vásárhelyt, 1900. december 4-én. Elnöki megbízásból Janesó.

— **Az iparos tanoncok ügye.** Tekintetes Szerkesztő Ur! Nem akartam az iparos tanoncok-ról megjelent közleményekre nyilatkozni, nehogy úgy tűnjék fel, hogy valami rettenetes dologról van szó. De az ez ügyben megjelent mind a két cikk oly fekete színben tünteti fel az iparos tanoncokat, hogy az olvasó mulhatatlanul Ázsiában képzele magát. Ezért kell szólanom. Kijelentem úgy a magam, mint az iparos tanonciskola tanítótestülete nevében, hogy az inasok az iskola helyiségben, a tantermekben annyira jól viselik magukat, oly figyelmeztettek, hogy bármelyik intézetnek becsületére válnék, s csak ritkán fordul elő a büntetés szükségessége. Bárkit bármikor szívesen látunk, hogy arról meggyőződjék. Már évek óta nem volt panasza sem az iskolahelyiség körül, sem az utczán követt maguktartását illetőleg, annyira nem, hogy a rendőrök jelenléte teljesen felesleges volt s nem is láttam már rég idő óta egyet is. Most egy utcában lakó tanulók megakarták tiltani és akadályozni, hogy az inasok ott ne járjanak s ebből támadt egy párszori összecsapás az inasok és tanulók között, melynek az iparos tanoncok haza menetele alkalmával beállott pokoli sötétség is kedvezett. Erről tudomást szerezve, magam kértem a rendőrkapitányt, hogy a tanítás végeztével az iskola udvarán legyenek rendőrök, hogy az ügy ne mérgesedjék el. Ezen kívül az iparos tanoncok a kellő megfenyítésben és erkölcsi oktatásban is részesültek. Nehány rakonezt-lannak kihágása az egész iskola becsületére homályt nem vethet. K.-Vásárhely, 1900. decz. 3-án M. Székely János ip. t. isk. igazgató.

— **A gyulafalvi siklón elkövetett 15000 koronás lopás.** Tekintetes Szerkesztő Ur! Bees lapja 94-ik számában a „gyulafalvi siklón elkövetett 15000 koronás lopás” című cikk azon közlése, hogy állítólagos tettes Csűrös Ignácot a csendőrség fogta volna el, nem felel meg a valóságnak. A dolog úgy áll, hogy folyó hó 21-én este az előjáróság előleges hírvétel után esküdt Fülöp Andrást Borea Albert esküdt-rendőr szolgáltatta lakásán, hogy megjelenjen, mert Csűrös haza érkezett. Fülöp erre a nevezett lakás kapujához állt és Borea a község házában lévő csendőrökért futott. Ezalatt jött Boldizsár Bálint k. bíró és Fülöp esküdtet a ház ablakára állítván maga a bezárt ajtón kérést tett s kérte Csűröst, hogy gyújtson gyertyát, de nevezett ezt nem tévén. az ajtót benyomta, a mely még be is volt támasztva, de végre Csűrös a támaszt eltávolította. A községi bíró a megnyíló ajtó közt kezét előre benyújtva. Csűröst vállon ragadta és Fülöp esküdttel, világosságot csinálva, a házba nyomultak és Csűröst letartóztatták s a község házához levive, a bíró a csendőrségnek átadta. Utközben találták Borea Albertet egy csendőrrel, a kik Csűrös után mentek, de aztán megtérve együtt mentek le a község házához. Így áll röviden az elfogás ténye. K.-Polyán, 1900. nov. 30-án. Tisztelettel Zonda Mihály.

— **Felhívás.** A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával rendkívüli mérvet öltő postai forgalom akadálytalan lebonyolítása s a t. cz. közönség jogos érdekeinek megóvása czéljából a kellő intézkedéseket megtettem ugyan, de ezektől csak az esetekre várható kedvező eredmény, ha törekvésemmel a t. cz. közönség is támogatja a feladandó küldeményeknél a következőket pontosan betartja. 1. Pénzt legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni, ez azonban szabályszerűleg pecsételt levélben is eszközölhető, de más tárgyakkal egybecsomagolva sem pénzt, sem ékszert küldeni nem szabad. 2. Csomagolásra faládácska, vesszőből font kosár, viaszos- vagy tiszta közönséges vászon, — kisebb értékű s csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig legalább is több rétegű erős csomagoló papír használandó. Ujságpapírba, cukorpapírba stb. csomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el, valamint oly dobozokban sem, amelyek nem postai csomagolás czéljára lesznek készítve s amelyeknek szélei papír- vagy vászon szalaggal vannak megragasztva. Vászon- vagy papírburkolatú csomagokat erős göbnélküli zsineggel többszörösen és szorosan át kell kötni s a keresztezési pontokat és a zsineg végeit jó minőségű pecsétviaszszal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon- vagy papírrétegek nyílásai közt a tartalomhoz férni ne lehessen. A faládácskák pecsételésekor arra kell ügyelni, hogy a ládácskák érintkező deczkafalai körül minden egyes pecsétnyomat mindenik oldalt érintse, illetve lezárja. Pecsételésre csakis vésett pecsétnyomó használható. 3. A czimíratokban a czimzett vezeték- és keresztnéve, esetleges előnéve vagy más megkülönböztető jelzése (pl. ifj., özvegy. stb), továbbá polgári állása, foglalkozása és lakhelye, — Budapestre és Bécsbe szóló küldeményeknél ezenkívül a kerület, utca, házszám és lakás (emelet és ajtójelzés) is kiteendő. A lakhelynél (rendeltetési helynél) a vármegye és azon helyekre nézve — ahol posta nincs — az utolsó posta megjelölése is feltétlenül szükséges. Kíváncs, hogy a czimírat felső részén a feladó neve és lakhelye is feljegyeztesse. A czimmet magára a burkolatra kell írni, ha ez nem lehetséges, úgy fatáblácskára, bőrdarabra, vagy erős lemezpapírra irandó s ezen czimírat erős zsineggel vagy dróttal a csomaghoz kötendő. Papírlapokra írt czimeket egész terjedelmében kell a csomagra ragasztani s ezenkívül erős zsineggel többszörösen átkötni. Felette kíváncs, hogy a feladó a nevét és lakását, valamint a czimírat összes adatait magában foglaló czédulát a csomagba is elhelyezze. Azon esetben ugyanis, ha a küldemény czimíratát szállítás közben leesne, elveszne vagy olvashatlanná válna is, a továbbítás és kézbesítés a csomagba elhelyezett czédula alapján minden fennakadás nélkül lenne eszközölhető. 4. A csomagok tartalma úgy a czimíraton, mint a szállítólevélben szabatosan és részletesen jelzendő, a Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon szállítóleveleken pedig, ha a csomagok élelmiszereket vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak, a tartalom mennyiségének tüzetes kiírtása is kíváncs (pl. egy darab hurka 2 kiló, egydarab szalonna 1½ kiló egydarab pulyka 4½ kiló, 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletezése a fogyasztási adó kivetése czéljából szükséges és a kézbesítést lényegesen gyorsítja. A csomagolás tartós volta, valamint a czimzés pontossága azért fontos, mert a czélszerűtlen vagy hiányos csomagolás, valamint a helytelen és hiányos czimzés következményeiként a posta nem szavatol, de különben is a hiányos csomagok utközben könnyebben megsérülhetnek, illetve a hiányos czimzés miatt azok vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak tetemes késedelemmel kézbesíthetők. Végül torlódások kikerülése és a csomagoknak még a feladás napján leendő továbbítása végett, feltétlenül szükséges, hogy a karácsonyi ünnepek és újév előtt a csomagok még a délelőtti órákban postára adassanak. Kolozsvár, 1900. november hó 24. Vuchetich, posta-táv. igazgató.

— **Köszönet nyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik szeretett férjem elhalálozása alkalmából részvétüket kifejezni s ez által bánatomat enyhíteni szívesek voltak, ez uton kifejezett hálás köszönetemet. K.-Vásárhelyen, 1900. évi decz. 4. Özv. Kökössy Károlyné. Karácsony. Már csak rövid idő választ el bennünket a Karácsonytól, a keresztény világ legszentebb ünnepétől. S ahogy közeledik Karácsony, a Megváltó születésének ünnepe, úgy gyarapodik a családok gondja, mit hozzon Jézuska a családnak. Az ajándék csak akkor lesz igazi jézusi aján-

dék, ha nemesak pillanatnyi örömet okoz, de egyuttal a lélek nemesítésére való, a jó erkölcsökre hat. Ne csak anyagi, de szellemi haszna is legyen a karácsonyi ajándékoknak. Ezzel ünnepeljük meg legmél-
többben a legszebb ünnepet.

A könyv, a szellemet mivelő, lelket nemesítő erkölcsöket tisztító könyv a legmél-
többben a legszebb ünnepet.

Teljes tíz regény lesz a Magyar Hírlap karácsonyi ajándéka, tíz érdekes könyv, a hazai és külföldi szerzők legjobbjainak munkái. A regényírók, kiknek munkái az előfizetők megkapják, a következők: Hazai írók: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Bródy Sándor, Bárony István, Herczeg Ferencz. Külföldiek: Georges Ohnet, Emil Zola, Marcel Prévost, Rüdiger Haggard, Leo Tolstoj.

A könyveket ez év december közepén küldik szét, úgy tehát, hogy Karácsony ünnepére már mindenkinek a kezében lesznek. Erre vonatkozólag pedig a következőket tudtja a kiadóhivatal:

Könyvajándéka csak azok az előfizetők tarthatnak számot, a kik közvetlenül a Magyar Hírlap előfizetői. A kik egyenként vásárolják a lapot, vagy közvetve fizetnek elő tőzsdékben, papirkereskedésben, csomagszállítónál, azok nem részesülhetnek ebben a kedvezményben.

A könyvek kiosztása, illetőleg szétküldése olyképp történik, hogy: minden féléves vagy egész éves előfizető tíz kötet regényt kap, minden negyedéves előfizető öt kötet regényt, minden hónapos előfizető két kötet regényt.

E megállapított rendszer alól a kiadóhivatal semmiféle kivételt nem tehet. Minden előfizetőnek a szabály alapján járnak ki az ajándék-könyvek.

Erre pedig a decemberi előfizetői listástrom lesz az irányadó. Így tehát aki most félévre vagy negyedévre előfizet: tíz, illetőleg öt kötet regényre tarthat számot. Azok, akik decemberben egy hónapra fizetnek elő, vagy újítják meg az előfizetésüket, két kötetet kapnak.

Mindenkinek módjában van tehát már most kiválasztani azt a kategóriát, a mely neki és viszonyainak legjobban megfelel. Ezt mindenki maga határozza meg, a kiadóhivatalnak csak az a kérése lehet a közönséghez, hogy a döntést ne halasztja sokára, nehogy a könyvek kellő számban való kinyomtatása és szétküldése zavarral járasson, ami a sok-sok ezer könyv mellett könyven megtörténhetne.

Még csak azt kell mondanunk, hogy a küldött regények teljesen új, csinos kiállítású, szépen fűzött könyvek lesznek, a amelyek nemesak pillanatnyi örömet szereznek de, minden könyvtárnak díszére és becsületére válnak.

HIRDETÉSEK.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre beindított könyvnyomdája, könyvkötészete, papir- és írószerkereskedése Kézdi-Vásárhelyt.

Nagy választék mindenemű írások, noteszek, tollak, tollszárak, és tinta-tartókban.

Dusraktáris-
kolák részére
színes viz-
festék, radir-
gummi, rajz-
papír és rajz-
szegyekből.

Könyv-
nyomda!

Nagy nyom-
tatvány rak-
tár községek,
egyházak, is-
kolák és ügy-
védi irodák
részére.

Mindenemű
bekötött üz-
leti könyvek
nagy választékban.

Könyvnyomdában az e szakmába vágó mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok, művek, füzetek, körlevelek, tulajdonságok, barczakönyvek, számlák, üzleti és névjegykártyák, levélfejek, levélborítékok, cégnyomással, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók elkészítését a mai kor igényeinek megfelelően gyorsan és pontosan a legjutányosabb áron vállalom el.

Közigazgatási, körlevéi, egyházi stb. hivatalok részére nagy nyomtatvány raktárt tartok. A közigazgatási nyomtatványokat készpénzfizetéssel mellett melyen leszállított áron át adom el.

Kiadásomban hetenként kétszer megjelenő „SZÉKELYFÖLD” politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlapra előfizetéseket bármely időben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyomtatvány szállítója.

Különleges-
ségek levél-
papírok, név-
jegyek, me-
nyegzői és
eljegyzési
kártyákban.

Iskolák ré-
szére min-
denféle írák,
gyakorlatok,
enyves és
háromszögű
vonalzók.

Pajirk-
res. edés!

Könyvek, fü-
zetek, folyó-
iratok bekö-
tése a legol-
csóbb áron
eszközölhe-
tők.

Folyóiratnak
megrende-
lése a legna-
gyobb száza-
lók leenge-
désével vállal-
tatik el.

Eladó ház.

Kézdi-Vásárhelyt a piacz nyugoti során a néhai Hankó László-féle ház mellett levő

H Á Z

szabad kézből eladó. Venni szándékozók értekezhetnek: **Kölönte László** tulajdonossal helyt.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek a lap kiadóhivatalában.

Meleg zuhany!

Tyükszem irtás!

Tyükszem irtás!

Fürdő sorrend,

érvényes a kézdívásárhelyi Takarékpénztár tulajdonát képező gőz- és kádfürdőnél 1900. október hó 15-étől kezdve.

Fürdő napok		Gőzfürdő		Tükrfürdő	
		korona	f.	korona	f.
Vasárnap	Gőz- és tükrfürdő urak részére d. e. 7-12	1	—	—	60
	Gőz- és tükrfürdő nők részére d. u. 2-5-ig	—	60	—	60
	Gőzfürdő urak részére d. u. 5-8-ig	—	60	—	60
Kedd	Gőz- és tükrfürdő nők részére délután 7-12-ig és délután 2-6-ig	1	—	—	60
	Este 6-8-ig deákjegy	—	40	—	20
Csütörtök	Gőz- és tükrfürdő urak részére d. e. 7-12 és d. u. 2-6-ig	1	—	—	60
	Este 6-8-ig deákjegy	—	40	—	20
Szombat	Tükrfürdő urak részére d. e. 7-12-ig	—	—	—	60
	„ nők „ d. u. 2-5-ig	—	—	—	60

Tanulók, katonák (örmeztől lefelé), kereskedő és iparostanonczok részére gőzfürdő 60 fillér, tükrfürdő 40 fillér.
Kádfürdő: porcellánkád 1 korona, kőkád 70 fillér.
Kádfürdő úgy urak, mint nők részére, minden fürdőnap kapható.

Hideg zuhany!

(117. 2-0.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.